

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Екології, географії та туризму

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВП 14 - Спортивний туризм

(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 015 "Професійна освіта (Туристичне обслуговування)"

освітня програма "Професійна освіта (Туристичне обслуговування)"

освітній ступінь бакалавр

факультет психолого-природничий

Робоча програма навчальної дисципліни ВП 14 "Спортивний туризм" для здобувачів освітнього ступеня бакалавр, галузі знань 01 Освіта, спеціальності 015 "Професійна освіта (Туристичне обслуговування)", за освітньо-професійною програмою Професійна освіта (туристичне обслуговування).

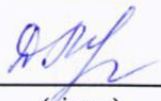
Мова навчання: українська.

Розробник: Логвиненко І.П., кандидат біологічних наук, доцент.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри екології, географії та туризму РДГУ

Протокол від «14» січня 2020 року № 1

Завідувач кафедри екології, географії та туризму

_____
(підпис)

(Д.В.Лико)
(прізвище та ініціали)

Робоча програма схвалена навчально-методичною комісією психолого-природничого факультету

Протокол від «11» лютого 2020 року №1

Голова навчально-методичної комісії

_____
(підпис)

(Сяська І.О.)
(прізвище та ініціали)

© Логвиненко І.П., 2020 рік

© РДГУ, 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів <u>3,5</u>	Галузь знань <u>01 Освіта / Педагогіка</u>	Вибіркова дисципліна	
Модулів 3	Спеціальність 015 "Професійна освіта (Туристичне обслуговування)"	Рік підготовки:	
Змістових модулів 6		4-й	
Загальна кількість годин <u>105</u>		Семестр	
		8-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних <u>6</u> самостійної роботи студента <u>8</u>	Освітній рівень: бакалавр	Лекції	
		18 год.	
		Практичні, семінарські	
		24 год.	
		Лабораторні	
		-	
		Самостійна робота	
		63 год.	
Індивідуальні завдання: 14 год.			
Вид контролю: екзамен			

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання — 42/77

для заочної форми навчання —

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: ознайомити студентів з масовими видами спортивного туризму; методикою організації та проведення туристських походів; формування професійних, організаційних, педагогічних вмінь та навичок необхідних для роботи у сфері рекреаційно-спортивного та оздоровчого туризму з особами різного віку та різного рівня фізичної підготовки.

Завдання дисципліни:

- оволодіння знаннями з основних видів спортивного туризму;
- засвоєння студентами теоретичних основ класифікації спортивних видів туризму та їх особливостей;
- виявлення основних напрямів і тенденцій розвитку видів спортивного туризму;
- набуття студентами навичок планування та організації певних турпродуктів для учасників спортивних видів туризму різного віку та різного рівня фізичної підготовки;
- ознайомлення з методичними прийомами підготовки та проведення турів з певних видів спортивного туризму;
- вміння застосовувати теоретичні знання у вирішенні практичних завдань.

Вивчення дисципліни забезпечує набуття студентами таких **загальних компетентностей**:

- Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу;
- Здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел;
- Здатність зосереджуватись на якості та результаті при виконанні завдань;
- Навички використання інформаційних та комунікативних технологій;
- Здатність визначати, формулювати і вирішувати проблеми;
- Здатність спілкуватися рідною та іноземною (ними) мовою (мовами);
- Навички міжособистісної взаємодії;
- Уміння працювати автономно та в команді;
- Здатність планувати та управляти власним часом.

фахових компетентностей:

- Знання і розуміння предметної області своєї професії;
- Уміння застосовувати фахові знання на практиці;
- Здатність орієнтуватись в організації –туристично-рекреаційного простору;
- Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного);
- Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту;
- Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал;
- Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації;
- Здатність працювати у полікультурному середовищі;
- Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Активний туризм

Змістовий модуль 1. Спортивний туризм як соціальне явище

Тема 1. Активний туризм як соціальне явище. Основні форми і види активного туризму.

Поняття "туризм" та його визначення. Історія розвитку туризму. Мотиви і цілі туризму. Класифікаційні ознаки туристичної діяльності. Поділ туризму на типи, категорії, види, форми. Види активного туризму. Найбільш поширені спортивні види туризму. Основні форми спортивного туризму.

Модуль 2. Класифікація спортивного туризму

Змістовий модуль 2. Види спортивного туризму та їх особливості

Тема 2. Пішохідний та лижний туризм.

Типи вогнищ. Особливості пішохідних походів у різних кліматичних зонах. Види переправ через водні перешкоди. Особливості лижних походів. Організація руху в безлісовій, лісовій та гірськолісовій зонах. Спуски і підйоми. Рух в лавинонебезпечній зоні.

Тема 3. Гірський туризм. Альпінізм. Спелеотуризм.

Вузли, що використовуються в туризмі і альпінізмі. Рух по скальному та сніговому схилах, льодовику. Проходження перевалів. Види страховки. Вплив високогір'я на організм людини. Специфічні умови перебування людини під землею. Походження та пошук карстових порожнин.

Тема 4. Водний та вітрильний туризм.

Типи судів для проведення турпоходів. Характеристики долини та русла ріки. Природні та штучні перешкоди, їх здолання.

Тема 5. Велосипедний і автотуризм.

Особливості велосипедів різних типів. Мотоцикл та його туристські можливості. Поведінка пасажера під час їзди. Особливості підготовки до автотоподорожей. Правила дорожнього руху.

Тема 6. Інші види спортивного туризму.

Кінний туризм. Загальна інформація про коней. Основи їзди верхи та в екіпажах. Догляд за кіньми під час походу. Екстремальні типи активного туризму. Поняття екстрима в туризмі. Особливості походів вищої категорії складності.

Модуль 3. Організація спортивного туризму

Змістовий модуль 3. Особливості організації спортивного туризму

Тема 7. Загальна підготовка спортсменів-туристів.

Система поетапного навчання, виховання і тренування туристів. Система підготовки кадрів спортивного туризму. Права і обов'язки спортсменів-туристів та атестованих кадрів спортивного туризму.

Тема 8. Туристське спорядження.

Підготовка спорядження до походу. Спеціальне групове і особисте спорядження в залежності від виду туризму і складності походу. Догляд за спорядженням та його ремонт.

Змістовий модуль 4. Особливості проведення спортивних видів туризму

Тема 9. Психолого-педагогічні аспекти проведення походу.

Соціально-психологічні аспекти проведення походів. Формальний, неформальний та ситуаційний лідер. Естетичне та екологічне виховання в поході.

Змістовий модуль 4. Особливості проведення спортивних видів туризму											
Тема 9. Психолого-педагогічні аспекти проведення походу.	19	2	8	-	2	7					
Разом за змістовим модулем 4	19	2	8	-	2	7					
Усього годин	119	18	24	-	14	63					

5. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Організаційно-правові основи функціонування активного туризму в Україні.	2
2	Регіональні особливості активного туризму в Україні та країнах СНД.	2
3	Методика підготовки маршрутів з активними формами пересування.	2
4	Особливості гірського туризму на території України.	2
5	Особливості організації велотуризму.	2
6	Методичні принципи складання туристичних маршрутів.	2
7	Страховання і самостраховання у туристському поході.	2
8	Особливості організації харчування у туристському поході.	2
9	Тактика, техніка та орієнтування на маршруті.	2
10	Забезпечення безпеки на маршруті.	2
11	Надання першої медичної допомоги у туристському поході.	2
12	Оформлення звітної документації про здійснений маршрут.	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Планова і самодіяльна форми організації спортивного туризму. Комерційний спортивний туризм.	7
2.	Кодекс туриста. Міждержавні стандарти з туризму. Особливості пішохідних походів у різних кліматичних зонах.	7
3.	Вузли, що використовуються у туризмі і альпінізмі. Проходження через перевал.	7
4.	Природні та штучні перешкоди та особливості їх подолання. Типи суден, що використовуються у спортивному туризмі.	7
5.	Особливості велосипедів різних типів. Поведінка пасажера під час їзди.	7
6.	Основи їзди верхи та в екіпажах. Догляд за кіньми під час походу.	7
7.	Склад групи: туристський досвід та рівень фізичної підготовки. Фінансові можливості у групі. Розподіл обов'язків у групі.	7
8.	Догляд за спорядженням та його ремонт. Технічна підготовка туристів до походу.	7
9.	Правила особистої гігієни у поході. Положення "Про пошуково-рятувальну службу". Система виживання у екстремальних умовах.	7
	Разом:	63

Крім вивчення тем, винесених для самостійної роботи, студенти виконують індивідуальні завдання із СРС, зазначені у "Методичних рекомендаціях до виконання самостійної роботи студента з дисципліни Спортивний туризм". По даному виду роботи студенти пишуть підсумкову контрольну роботу з СРС та отримують відповідні бали.

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання – форма організації навчального процесу, яка має на меті поглибити, узагальнити та закріпити знання, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосувати ці знання при вирішенні практичних задач.

Результати виконання аудиторної індивідуальної роботи повинні бути підкріплені виконанням контрольної роботи.

Варіанти завдань для виконання АІР студента

Скласти зведену таблицю основних напрямів активного туризму, надати характеристику кожного із видів спортивного туризму, включаючи вимоги до категорійних походів.

Ознайомитись з документами, що регламентують основні засади функціонування спортивного туризму. Скласти порівняльну характеристику категорійності туристських маршрутів Рівненської області та західної частини України.

Скласти зведену таблицю різних видів транспортних засобів, що використовуються під час спортивних походів.

Відпрацювати тактичну побудову маршруту в залежності від виду туризму, складності походу, району та часу подорожі.

Розрахувати приблизний графік та меню в поході за показниками калорійності і часу приготування. Перша медична допомога в поході.

8. Методи навчання

- лекції, бесіди, дискусії, диспути, лабораторні, дослідницькі роботи;
- пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частково пошукові, проблемно-пошукові; складання схем і таблиць до розділів навчального курсу;
- методи контролю (усні, письмові); виконання завдань самостійної роботи; самоконтроль, самооцінка.

9. Методи контролю

- модульний контроль аудиторної і самостійної роботи студентів;
- модульний екзамен;
- тестовий контроль;
- комплексна контрольна робота (ККР);
- колоквиум.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

ЗМ1	ЗМ2					ЗМ3		ЗМ4	ЗМ5	ЗМ 6	Іспит	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	АІР	КР СРС	40	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	7,5	7,5		

T1, T2... T9 — теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Кафедральне положення про рейтингову систему оцінювань знань № 48-075.
2. Навчальна програма з дисципліни "Спортивний туризм".
3. Конспект лекцій з дисципліни " Спортивний туризм ".
4. Методичні рекомендації з підготовки практичних занять студентів з дисципліни "Спортивний туризм "
5. Методичні рекомендації з самостійної роботи студентів з дисципліни " Спортивний туризм ".

12. Результати навчання

Формулювання результатів навчання для обов'язкових дисциплін має базуватися на результатах навчання, визначених відповідною освітньою програмою (програмних результатах навчання) та деталізувати їх.

Формулювання результатів навчання мають зазначати рівень їхньої сформованості, наприклад, через його достатність для вирішення певного класу завдань професійної діяльності та/або подальшого навчання за освітньою програмою.

Нормативний зміст за стандартом вищої освіти України підготовки бакалавра передбачає наступні програмні результати навчання:

- пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору;
- аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території;
- виявляти і пояснювати принципи і методи організації та технології обслуговування туристів;
- організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки

- демонструвати навички володіння державною та іноземними (ною) мовами (мовою);
- застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг;
- проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття;
- проявляти професійну толерантність до етичних принципів
- управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері;
- адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях;
- виявляти проблемні ситуації;
- приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності;
- демонструвати виконання професійних завдань у стандартних та невизначених ситуаціях.

13. Рекомендована література

Основна

1. Абрамов В.В., Тонкошкур М.В. Історія туризму: Посібник. Харків: ХНАМГ, 2010. – 286 с.: іл. 2
2. Алешин В.М., Серебренников А.В. Туристская топография. – М.: Профиздат, 1985. – 160 с.
3. Алексеев А.А. Питание в туристском походе. Изд. девятое, доп. – М.: 2005, 64 с.: ил.
4. Бобылев Н.Ф., Котов Г.Г., Филиппов С.П. Конный туризм. – М.: Профиздат, 1985.- 264 с.
5. Булашев А.Я. Спортивный туризм. Учебник. – Харків: ХГАФК, 2004. – 388 с.
6. Булашев А.Я. Спортивно-оздоровительный туризм. Учебное пособие. 2-е изд., испр. – Харків: ХГАФК, 2003. – 192 с.
7. Ильичев А.А. Школа выживания: зимняя аварийная ситуация. – М.: МГУТК, «Дорога», 1991. – 97 с.
8. Калихман А.Д., Колчевников М.Ю. Спортивные походы на плотах. – М.: Физкультура и спорт, 1985. – 128 с.: ил.
9. Коструб А.А. Медицинский справочник туриста. – 2-е изд., перераб. и доп.. – М.: Профиздат, 1990. – 256 с.
10. Котов Г.Г. Автомобильный туризм. – М.: Профиздат, 1986. – 128 с.
11. Лукоянов П.Н. Зимние спортивные походы. – 2-е изд. перераб. и доп. – М.: Физкультура и спорт, 1998. – 192 с.: ил.
12. Мартынов А.И. Психология альпинизма. М.: СпортАкадемПресс, 2001. – 260 с.
13. Попчиковский В.Ю. Организация и проведение туристских походов. М.: Профиздат, 1987. – 224 с.
14. Соколов В.А., Ильин В.С. Велосипедный туризм. Учебное пособие. – М.: ЦРИБ «Турист», 1992. – 157 с.
15. Штюрмер Ю.А. Опасности в туризме, мнимые и действительные. – Изд. 2-е и доп. М.: Физкультура и спорт, 1983. – 144 с.: ил.
16. Штюрмер Ю.А. Методы управления туристскими группами на плановых маршрутах. Уч. пособ. – М.: ЦРИБ «Турист», 1979. – 99 с.

Додаткова

1. Абуков А.Х. Туризм на новом этапе: социальные аспекты развития туризма в СССР. – М.: Профиздат, 1983. – 296 с.
2. Годы и тропы: к пятидесятилетию харьковского спортивного туризма / Отв. редактор Абрамов В.В. – Харків: Кн. рекламное агентство «РА», 2000. – 332
3. Квартальнов В.А. Туризм: теория и практика: Избранные труды. – М.: Финансы и статистика, 1998. – 256 с.

4. Квартальнов В.А., Федорченко В.К. Туризм социальный: история и современность: Учебное пособие. К.: Вища школа, 1989. – 342 с.
5. Усыкин Г.С. Очерки истории российского туризма. СПб.: Издательский Торговый Дом «Герда», 2000. – 224 с.
6. Штюрмер Ю.А. Организация и методическое обеспечение работы инструкторов. Учебное пособие, 1 часть. – М.: ЦРИБ «Турист», 1984. – 102 с.
7. Штюрмер Ю.А. Организация и методическое обеспечение работы инструкторов. Учебное пособие, 2 часть. – М.: ЦРИБ «Турист», 1984. – 100 с.
8. Штюрмер Ю.А. Карманный справочник туриста. – 2-е изд. с изм. и доп. – М.: Профиздат, 1982. – 224 с.

Нормативно-правова база

1. Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 р. № 324/95 – ВР в редакції Закону України від 18.11.2003 р. № 1282.
2. Закон України «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991 р. № 1023-ХІІ
3. Закон України «Про страхування» від 07.03.1996 р. № 85/96- ВР.
4. Закон України «Про аварійно-рятувальні служби» від 14.12.1999 р. № 1281-ХІV.
5. Цивільний кодекс України.
6. Господарський кодекс України.
7. ГОСТ 25478 – 91 Техническое состояние автотранспортных средств.
8. ГОСТ 28681.0 – 90 Стандартизация в сфере туристско-экскурсионного обслуживания. Основные положения.
9. ГОСТ 28681.0-95 Общие положения. - Межгосударственный стандарт I. (МГС).
10. ГОСТ 28681.1-95 Проектирование туристских услуг. - МГС.
11. ГОСТ 28681.2-95 Туристские услуги. Общие требования. - МГС.
12. ГОСТ 28681.3-95 Требования по обеспечению безопасности туристов и экскурсантов. - МГС.
13. ДСТУ 4268:2003. Послуги туристичні. Засоби розміщення. Загальні вимоги.
14. ДСТУ 4269:2003. Класифікація готелів.
15. ДСТУ 3862-99. Ресторанне господарство. Терміни та визначення.
16. ДСТУ 4281:2004. Заклади ресторанного господарства. Класифікація.

14. Інформаційні ресурси

1. Верховна рада України. Офіційний веб-портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: rada.gov.ua
2. Державне агентство України з туризму та курортів. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.tourism.gov.ua
3. Зінченко В.А. Екскурсологія як туризмологічна наука / В.А.Зінченко // Наукові записки Київського університету туризму, економіки і права. Серія: філософські науки. – 2010. – Випуск 8. – С.211-223 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.tourlib.net
4. Портал путешествий [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.travel.ru
5. Романенко О. В. Організація екскурсійних послуг / О.В.Романенко // Культура народів Причорномор'я. – 2009. – №176. – С.159-161 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.tourlib.net
6. Украинская туристическая информационная система [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.utis.com.ua

Робоча програма _____

(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__20__ навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від " ____ " _____ 20__ року № _____

Завідувач кафедри _____

підпис

прізвище та ініціали

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету

Протокол від " ____ " _____ 20__ року № _____

Голова навчально-методичної комісії _____

підпис

прізвище та ініціали

Робоча програма _____

(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__20__ навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від " ____ " _____ 20__ року № _____

Завідувач кафедри _____

підпис

прізвище та ініціали

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету

Протокол від " ____ " _____ 20__ року № _____

Голова навчально-методичної комісії _____

підпис

прізвище та ініціали

Робоча програма _____

(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__20__ навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від " ____ " _____ 20__ року № _____

Завідувач кафедри _____

підпис

прізвище та ініціали

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету

Протокол від " ____ " _____ 20__ року № _____

Голова навчально-методичної комісії _____

підпис

прізвище та ініціали

Робоча програма _____

(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__20__ навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від " ____ " _____ 20__ року № _____

Завідувач кафедри _____

підпис

прізвище та ініціали

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету

Протокол від " ____ " _____ 20__ року № _____

Голова навчально-методичної комісії _____

підпис

прізвище та ініціали